Autor Guste Santini
Subota, 16 Lipanj 2001 21:03

“U prošlih pet godina Tvornica duhana Rovinj ukupno je uložila 300 milijuna njemačkih maraka. Ostvarila rast prodaje od 60%, izvoza od 400%, neto aktive za više od 180% te podigla proizvodnost po zaposlenom za oko 47%.“

Na ovim stranicama je o problemima koji su prisutni u okružju, posebno, prema TDR-u nekoliko puta pisano. Otpori pa čak i suprostavljanja nisu bila ekces već uobičajena sudbina ove uspješne tvrtke. Kako prilično dobro poznam duhansku privredu pa time i Tvornicu duhana Rovinj treba reći da su ostvareni rezultati plod rada - danas vodećeg čovjeka TDR-a gospodina Ante Vlahovića – dugog gotovo 25 godina.

Vjerojatno će se čitalac pitati zašto pišem o jednoj tvornici o jednom čovjeku; o jednom, istina uspješnom, poslovnom pothvatu u vrijeme krize koja sve zabrinjava?

Pokušat će na prepostavljeno pitanje odgovoriti redom kako sam ga i fomrulirao.

Duhanska industrija je jedna od najkontorliranijih industrija. Recimo samo uzgred što bi značilo za bilo koju tvornicu - BAT; PM (nesporni giganti u cigaretnoj industriji) – recimo tržište Kine ili Indije. Vratimo se temi. Prvo, tržišta su uglavnom “podijeljena” (otuda I reakcija BAT-a na TDR) što znači prešutne dogovore tržišne politike multinacionalnih korporacija (ne uvijek do kraja iskrene) gdje za male nema mjesta. Drugo što čini ovu industriju posebnom je porezna presija koja uvijek I svuda relevantno popunjava državni proračun. Kaže se da svaki proračun “smrdi” na naftu, duhan i alkohol. Ovo obično rezultira da svaka zemlja želi potražnju za cigaretama rješavati na svom području svojim kapacitetima što ima pozitivne učinke na zaposlenost I nacionalni dohodak. Cigaretna industrija se je više širila kupovinom i/ili gradnjom tvornica u potencijalnim zemljama uvoznicama jer je “nacioanlizacijom svojih pogona” dugoročno osiguravala tržište. Toi je razlog što sam posebno komentirao gospodina predsjednika Vlade susjedne nam države Đinđića, jer se takvi razgovori I vode na tim razinama. Podsjećam I napomenu gradonačelnika londonskog Citya koji je sugerirao hrvatskoj Vladi da se dogovori sa BAT-om u vezi Tvornice duhana Zadar. Prema tome, cigaretna industrija iako ima dvije filozofije (u ovisnosti da li je ili nije proizvođač duhana) svoga razvoja. Nadalje, vlade svake zemlje se relevantno odnose prema cigaretnoj industriji. Tako je bilo I u prethodnoj Jugoslaviji jer drugačije I nije moglo biti. To što je duhanska privreda bila diskriminirana u primarnoj I sekundarnoj raspodjeli sasvim je druga priča.

U Hrvatskoj se olako daju formaulacije kako nema uspješnih managera sa Vizijom I kako je to zapravo temeljni uzrok našem gospodarskom stanju. Pri tome se zaboravlja, da uzgred napomenem, da Hrvatska još nema BDP na predratnom nivou. Sa tom sam se tezom uglavnom usamljen suprostavljao I kao što je poznato bez uspjeha. Neznam više da li se zovem Guste I Sizif. Obično argumenti koji nisu izravno usmjereni na bilo koga prolaze u svim raspravama i u svim sredinama. I upravo moj nekadašnji poslovni konkurent je pokazao da je istina sasvim drugačija. Gospodin Ante Vlahović je pokazao kako jedan mala tvornica može učiniti veliki rezultat u uvjetima kada se to čini gotovo nemoguće. To je zato jer gospodin Vlahović ima Viziju. Potrebno je posebno istaći da mu je vizija „varijabilna“ što će reći da na svako ograničenje odgovara novom kombinacijom faktora kako bi to rekao pokojni Joseph Schumpeter. Imamo mi dragi čitaoče dovoljan broj uspješnih managera ali mi nemamo

Koncepciju i strategiju razvoja. Dokaz? Pogledajte susjednu Sloveniju i ja Vama postavljam pitanje koji je razlog da su oni uspjeli a mi nismo?

Projekt je treći dio priče i posebno poučan. Naime, poznato je da cigaretna industrija širi područje svoga djelovanja u područje prehrambene, papirne, sofwareeske industrije i tako dalje. Razlozi su svakom razumljivi. Radi se o industriji koja, s jedne strane, puni proračun poreznim prihodima što je opterećenje (učinak „istiskivanja“ poslovne aktivnosti), i, s druge strane, proizvod cigaretne industrije – cigareta - je označen kao visoko rizičan proizvod sa aspekta zdravlja. Voditi i razvijati takav projekt odista je vrlo složen i zahtjevan posao. Tvornica duhana Rovinj je upravo, po mom mišljenju, odabrala ispravan put; put u turizam. I upravo ulazak u turističku privredu TDR-a pokazuje da je turistička privreda potentna do te mjere da može, po meni I treba, biti okosnicom razvoja. I sada odjednomu u “uvjetima kada nemamo managera”, gospodin Vlahović (koji je cijeli život proveo u cigaretnoj industriji) će ih angažirati. Prema tome, da ne duljim, svaki se projekt može razvijati. Na vlasti je da stane iza potentnih projekata i tako dinamizira razvoj. Postavljam pitanje zašto gospodinu Ivici Račanu nisu savjetnici najuspješniji manageri koji se dnevno susreću sa problemima svoga i hrvatskog razvoja. O imenima neću govoriti iako svako djete zna tko je a tko nije uspješan manager. Ipak smo mi mala zemlja.

Da zaključim. Hrvatska ima sve što joj treba da bi bila zemlja poštivanja i blagostanja. Nastavak poltike koju je provodila prethodna vlast neće dati rezultata bez obzira na kozmetiku koju tom prilikom koristimo da je učinimo prihvatljivijom. Odlučnost je jedini pravi put. Hrvatsku privredu i sistem, odnosno politiku ne treba popravljati jer to nije moguće nju je potrebno rekonstruirati i to ne činiti napamet prema sluhu (što mi obično činimo) već prema analitičkoj argumentaciji. Hrvatski građani moraju znati kuda plovi ovaj brod.